

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

EKONOMIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Četrtek, 27. avgust 2015

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

Prazna stran

IZPITNA POLA 1

Naloga	Odgovor
1	♦ C
2	♦ E
3	♦ B
4	♦ D
5	♦ B
6	♦ D
7	♦ A
8	♦ C
9	♦ A
10	♦ E

Naloga	Odgovor
11	♦ E
12	♦ C
13	♦ C
14	♦ C
15	♦ B
16	♦ C
17	♦ B
18	♦ B
19	♦ A
20	♦ B

Naloga	Odgovor
21	♦ C
22	♦ B
23	♦ D
24	♦ B
25	♦ C
26	♦ C
27	♦ E
28	♦ A
29	♦ B
30	♦ B

Naloga	Odgovor
31	♦ C
32	♦ E
33	♦ C
34	♦ E
35	♦ D
36	♦ E
37	♦ A
38	♦ C
39	♦ D
40	♦ A

Za vsak pravičen odgovor 1 točka.

Skupaj 40 točk

IZPITNA POLA 2

1. naloga: Proizvodni dejavniki

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	<p>Proizvodnja je materialno preoblikovanje proizvodnih dejavnikov v produkte.</p>	Preoblikovanje inputov v outpute.	Za smiselno opredelitev 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1.2	3	<p>Proizvodni dejavnik</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ delo ♦ narava (zemlja) ♦ kapital <p>Primer proizvodnega dejavnika v proizvodnji pohištva</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ npr. delavci za tekočim trakom, vzdrževalci ... ♦ npr. les, lesne plošče, električna energija ... ♦ npr. stroji, roboti, naprave, zgradbe ... 		<p>Za vsak pravičen proizvodni dejavnik s primerom 1 točka.</p> <p>Za pravilno naštete le proizvodne dejavnike 1 točka.</p> <p>Za pravilno naštete le primere 1 točka.</p>

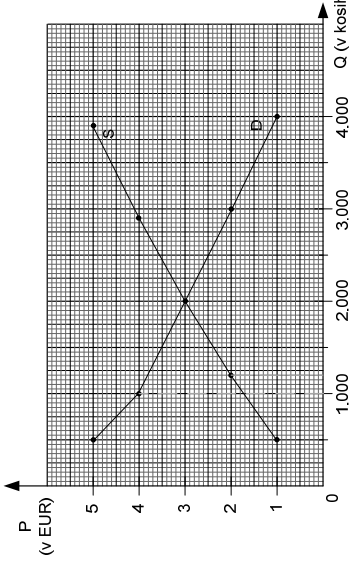
Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1.3	1	<p>Delo je zavestna, premišljena uporaba človekovih umskih in fizičnih sposobnosti za proizvodnjo bogastva v obliki novih proizvodov in storitev.</p>	Delo je premišljena uporaba človekovih sposobnosti.	

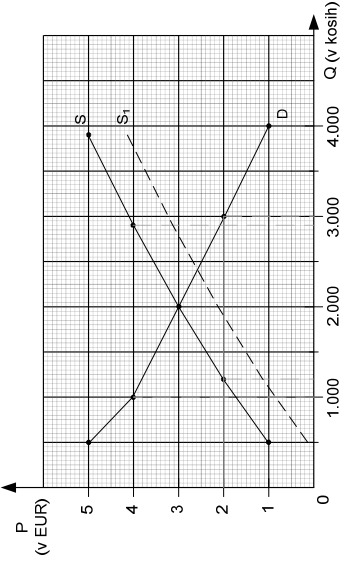
Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1.4	1	<p>Produktivnost dela je razmerje med ustvarjenim proizvodom in količino dela, ki smo ga vložili v proizvodnjo.</p>		

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1.5	1	<p>produktivnost dela = $\frac{\text{celotni prihodki}}{\text{\\$tevilo delavcev}} = \frac{9.000.000}{40} = 225.000$ EUR na delavca</p>		
	1	<p>V podjetju Pohištvo, d. o. o., je v letu 2011 zaposlen delavec v povprečju ustvaril 225.000 EUR celotnega prihodka.</p>		
Skupaj	2			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1.6	2	<p>dve od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ povečanje delavčevih spretnosti: usposabljanje delavcev v lakirnici ◆ tehnična uporabnost izumov: novi proizvodni procesi, novi materiali, novi proizvodi v proizvodnji pohištva ◆ boljša družbena kombinacija proizvodnega procesa: boljše usklajevanje vseh sodelujočih podjetij v proizvodni verigi ◆ obseg in učinkovitost proizvodnih sredstev: boljša tehnična opremljenost dela v proizvodnji pohištva (nova strojna linija) ◆ motivacija: višja plača, stimulacije, dodatki 	Kandidat lahko navaja tudi druge smiselne ukrepe.	En smiselno utemeljen ukrep 1 točka.

2. naloga: Tržno ravnotežje

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2.1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ število kupcev in prodajalcev ♦ stopnja razlikovanja blaga ♦ mobilnost proizvodnih dejavnikov ♦ racionalnost ravnanja tržnih osebkov 		Za 4 navedene dejavnike 2 točki, za tri ali dva navedena dejavnika 1 točka.
2.2	1	<p>So vse tržne sile, ki po prodajalcih vplivajo na ravnotežno ceno in količino na trgu.</p>		
2.3	1	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ proizvodni stroški ♦ tehnologija ♦ cena proizvoda ♦ cene drugih proizvodov ♦ pričakovana cena ♦ število ponudnikov ♦ vremenske razmere ♦ zaloge – likvidna sredstva 		
2.4	1			Za pravilno vrisano in označeno krivuljo ponudbe 1 točka.

2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ povpraševanje, 1.800 ♦ ponudba, 1.900 	Za vsako pravilno navedbo 1 točka.
1		Za pravilno vrisano premik krivulje ponudbe 1 točka.
Skupaj		4

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2.5	1	$\eta_s = \frac{\Delta Q}{\Delta P} \cdot \frac{P}{Q} = \frac{2.000 - 1.200}{3 - 2} \cdot \frac{2 + 3}{1.200 + 2.000} = 1,25$		
1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ zviša ♦ 12,5 % 		Za obe pravilni navedbi, vključno z odstotkom, 1 točka.
Skupaj	2			

3. naloga: Dobiček

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Dobiček je razlika med celotnimi prihodki in celotnimi stroški. 		
Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.2	1	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ samofinanciranje ♦ merilo investiranja ♦ merilo uspešnosti poslovanja 		
	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ samofinanciranje: Podjetje si prizadeva kar najbolj povečati dobiček in del dobička ali dobiček v celoti prihraniti za vlaganje v naložbe. ♦ merilo investiranja: Ko se podjetja odločajo o vlaganju v različne investicijske projekte, je pričakovana profitna stopnja pogosto glavni dejavnik odločitve. ♦ merilo uspešnosti poslovanja: Podjetje lahko na podlagi višine pričakovanega dobička učinkovito izbira različne trge, poslovne procese, poslovne lokacije oziroma obrate. 		
Skupaj	2			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.3	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ 7.200 ♦ 6.800 ♦ 400 		Za tri pravilne navedbe 2 točki, za dve pravilni navedbi 1 točka.
	1	♦ Obrazec: $profitna\ mera = \frac{dobiček}{kapital} \cdot 100$		
	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Izračun: $profitna\ mera = \frac{400}{16000} \cdot 100 = 2,5\%$ ♦ Rezultat: 2,5 % 		
	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ znižanje stroškov poslovanja z nabavo surovin po ugodnejših cenah ♦ povečanje prodaje z uvedbo akcij (kupiš pet, dobiš eno zastonj) ♦ zvišanje cene zaradi boljše kakovosti 		Za smiseln predlog 1 točka.
Skupaj	5			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.4	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ $obresti = \frac{glavnica \cdot obr.mera}{100} = \frac{16000 \cdot 5,6}{100} = 896\text{ EUR}$ ♦ $obrestna\ mera = \frac{obresti}{glavnica} \cdot 100 = \frac{840}{16000} \cdot 100 = 5,25\%$ 		
	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Ugodnejša je ponudba podjetniškega sklada, saj bo v tem primeru plačal 56 EUR manj obresti, kakor če bi najel posojilo pri banki. ♦ Ugodnejša je ponudba podjetniškega sklada, saj ponuja posojilo po 5,25-odstotni obrestni meri, banka pa po 5,6-odstotni obrestni meri. 		Za smiselno utemeljitev.
	Skupaj	2		

4. naloga: Denar

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.1	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Denar je kovina, ki trajno opravlja vlogo splošnega ekvivalenta in menjalnega posrednika. ♦ Denar je blago, s katerim lahko v vsakem trenutku plačamo, ker ga vsi radi sprejemajo kot plačilo. ♦ Denar je vse, kar služi kot splošni ekvivalent (menjalni posrednik), ter je splošno sprejemljiv v zameno za dobrine in storitve. 		
Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.2	1	♦ kovanci, bankovci (papirnati denar) in knjižni denar		
Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.3	1	<p>štiri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ menjalni posrednik ♦ splošno merilo vrednosti (mera vrednosti) ♦ hranilec vrednosti ♦ plačilno sredstvo ♦ svetovni denar 		Za štiri navedbe 1 točka.
	2	<p>dve od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Menjalni posrednik (posrednik v menjavi): denar omogoča menjavo, prodajo in nakup dobrin (lažja menjava, omogoča hitrejšo transakcije). ♦ Splošno merilo vrednosti (mera vrednosti): vsako blago na trgu ima v denarju izraženo vrednost oz. vsako blago ima svojo ceno. ♦ Hranilec vrednosti: denar omogoča varčevanje in posojanje (se ne pokvari, likvidna oblika premoženja). ♦ Plačilno sredstvo: z denarjem plačujemo obveznosti brez neposredne materialne protivrednosti, (prodaja ali nakup na posojilo, plačilo položnic, plačilo davčnih obveznosti). ♦ Svetovni denar: v času zlate valute denar omogoča plačevanje po vsem svetu (le nekatere valute omogočajo menjavo in plačila po vsem svetu, npr. dolar, jen, evro, funt in juan). 		Za vsako pojasnilo 1 točka.
Skupaj	3			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.4	1	♦ Inflacija je zvišanje splošne ravni cen.	Inflacija nastane, če kupni skladi presegajo blagovne sklade.	

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.5	1	♦ Deflacija (znižanje splošne ravni cen) vpliva <u>zaviralno na nadaljnjo proizvodnjo</u> , saj bodo proizvajalci prodajali blago po <u>nižjih cenah</u> , dosegli <u>manjši dohodek</u> od načrtovanega, ki <u>ne bo spodbujal naložbe</u> , ampak <u>zmanjšal obseg proizvodnje</u> .		Za smiselno ugotovitev, ki vključuje vsaj dve podčrtani navedbi 1 točka.
	1	♦ V gospodarstvu se zaradi <u>zmanjševanja proizvodnje poveča brezposelnost</u> , <u>najmanj učinkoviti proizvajalci</u> , ki prodajajo blago po nižjih cenah od proizvodnih stroškov, lahko gredo v <u>stečaj</u> . V gospodarstvu je <u>recesija</u> .		Za smiselno ugotovitev, ki vključuje vsaj dve podčrtani navedbi 1 točka.
Skupaj	2			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.6	1	♦ Delnica je <u>lastniški vrednostni papir</u> , saj daje imetniku trajno solastnino v podjetju. ♦ Obveznica je <u>dolžniški vrednostni papir</u> , saj se izdajatelj obveže, da bo njenemu imetniku v določenem času vrnil izposojeni znesek, povečan za obresti.		
	1	♦ Delnica je <u>tvegana naložba kapitala</u> , saj daje spremenljiv donos (<u>dividendo</u>), ki je odvisen od uspešnosti poslovanja podjetja. ♦ Obveznica je <u>varnejša (netvegana) naložba kapitala</u> , saj daje poleg izplačila v določenem obdobju še fiksni donos (določena obrestna mera).		
Skupaj	2			

5. naloga: Bruto domači proizvod

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ BDP je seštevek tržnih vrednost vseh končnih proizvodov in storitev, proizvedenih v državi v določenem obdobju. 		

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.2	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ metoda dodane vrednosti ♦ metoda dohodkov ♦ metoda izdatkov 		
	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ metoda dodane vrednosti: BDP izračunamo tako, da od prihodka vseh proizvajalcev dobrin in storitev odštejemo stroške (ali: odštejemo vmesno proizvodnjo ali vmesno porabo). ♦ metoda dohodkov: BDP izračunamo tako, da seštejemo vse dohodke od dela in kapitala ter neto posredne davke. ♦ metoda izdatkov: BDP izračunamo tako, da seštejemo potrošne izdatke (osebno potrošnjo), naložbe, državne izdatke in neto izvoz (ali: prištejemo izvoz in odštejemo uvoz). 		
Skupaj	2			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.3	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ največji ♦ večji 		

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.4	1	♦ 17.316,00 EUR		
	1	♦ 1,87 %		
	1	♦ 34.390,46 EUR		
Skupaj	3			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.5	1	<ul style="list-style-type: none"> ◆ -0,4 % ◆ BDP držav EMU se je leta 2012 zmanjšal glede na BDP leta 2011. 		Za obe pravilno navedeni stopnji rasti BDP 1 točka.
	1	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 0,1 % ◆ BDP držav EMU se je leta 2013 povečal glede na BDP leta 2012. 		
Skupaj	2			

6. naloga: Vloga države in fiskalna politika

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
6.1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ gospodarski razvoj ♦ stabilna raven cen ♦ nizka stopnja brezposelnosti ♦ uravnoteženi odnosi s tujino 		Za štiri ali tri pravilne navedbe 2 točki, za dve navedbi 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
6.2	1	♦ Je organizirana akcija nosilcev ekonomska politike, ki poskušajo s pomočjo sredstev (instrumentov) doseči najpomembnejše ekonomske cilje.		

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
6.3	1	♦ parlament (državni zbor), vlada		Za obe navedbi 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.4	1	♦ Cilj je enakomernejša porazdelitev dohodka in bogastva.		
	1	♦ S (progresivno) obdavčitvijo dohodkov bogatejših del dohodka preusmerja k socialno šibkejšim prebivalcem v obliki transferjev.		
Skupaj	2			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.5	1	♦ Pri investicijskih odhodkih gre za nakupe države za naložbene namene.		
	1	♦ Investicijski odhodki povečujejo realno premoženje države, investicijski transferji pa povečujejo premoženje prejemnikov sredstev.		
Skupaj	2			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiv odgovor	Dodatna navodila
6.6	2	<p>dva od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ zvišanje DDV ◆ uvedba nepremičninskega davka ◆ ukinitvev regresa za upokojence s pokojnino nad 600 EUR ◆ znižanje in časovna omejitvev izplačila nadomestil za brezposelne ... ◆ znižanje nadomestila za čas porodniškega dopusta ◆ ukinitvev ali omejitvev subvencij za prehrano dijakov in študentov ◆ znižanje plač v javnem sektorju 		Kandidat lahko navede kateri koli primer davkov, drugih prihodkov ali odhodkov, katerih učinek je sestavni del restriktivne fiskalne politike.